

Asia: VN/23361/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Rikosseuraamuslaitoksen organisaation ja rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmän uudistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rikosseuraamusalan perustutkintoon johtavasta koulutuksesta:

Nyt lausuntokierroksella olevassa esityksessä positiivista on suunnitelma siitä, että rikosseuraamusalan tutkinto säilyisi ja sen järjestäisi edelleen Rikosseuraamuslaitos. Positiivista henkilöstön riittävyyden kannalta olisi myös se, että edellä todetun tutkintokoulutuksen rinnalle perustettaisiin työn ohessa opiskellen toteutettava työssäoppimisväylä. Korkeakoulututkinnolla vartijan virkaa hakevan kompetensseja tukevien pakollisten koulutusten, kuten lainsäädännön ja voimankäytön erityispiirteet rikosseuraamusalalla on turvattava lailla.

Mielestäni kelpoisuusvaatimuksena uuteen työssäoppimisväylään pääsyyn tulisi käyttää sosiaali- ja terveysalan tutkintoa suuntautumisalasta riippumatta ja/tai turvallisuusalan tutkintoa. Vuosittain valmistuu noin 8000 uutta lähihoitajaa noin viidestä eri suuntautumisvaihtoehdosta. Kaikissa näissä voi olla Rikosseuraamuslaitoksen etsimä, alalle soveltuva henkilö, joka on koulutettavissa rikosseuraamusalan motivoituneeksi ammattilaiseksi.

Alalle soveltumisen arviointia työskentelylaitoksessa tulisi vahvistaa moniammatillisella arvioinnilla. Esitetyn kaltainen yksikön päällikön puolto ei mielestäni ole riittävä, eihän yksikön päällikkö ole se henkilö, joka vastaa henkilön perehdytyksestä alalle. Ehdotankin, että laitoksen lausunnon henkilön soveltuvuudesta alalle tekisi moniammatillinen tiimi, joka koostuu hakijan lähiesihenkilöstä, nykyisistä harjoittelun ohjaajista ja yksikönpäälliköistä. Tällä tavoin tulisi varmistettua että merkittävää julkista valtaa käyttävillä virkamiehillä olisi riittävät valmiudet tehdä tällaisia tehtäviä.

Huomattavaa on, ettei pätevyitymiskoulutettavan majoitukseen koulutusjaksolla, ruokailuetuun, palkalliseen harjoitteluun, matkakorvausten kattamiseen ja mahdollisuudesta työterveyden palvelujen käyttämiseen harjoitteluaikana tule tehdä muutoksia. Näistä seikoista tulee kokonaisuutena arvioiden vähän kustannuksia ja vetovoimatekijänä edellä mainittujen etuuksien voima on suuri, joillekin jopa alalle opiskelun edellytys.

Pakollisten koulutusten, kuten voimakeinojen käytön ja turvaamistoimenpiteiden koulutuksen sekä perehdytys- ja koulutustoimintaa laitoksissa ja eri yksiköissä tekevien työskentely on turvattava riittävällä resurssilla ja koulutuksella ennen koulutusuudistuksen toteuttamista. Laitoksissa ja eri yksiköissä tapahtuvan työssäoppimisen toteuttaminen suunnitellussa laajuudessa edellyttää työpaikkaohjaajien määrän lisäämistä merkittävästi. Tällä hetkellä perustyönsä ohella perehdytys- ja ohjaustyötä tekevillä virkamiehillä on eritasoisia tutkintoja ja koulutuksia ja perustyön kuva voi vaihdella laitoksittain ja laitosten sisällä suuresti. Koulutusuudistuksen myötä perehdyttäjien ja työpaikkakouluttajien työmäärä kasvaa. Jotta koulutusuudistuksen jälkeenkin valmistuu asiansa osaavia virkamiehiä ja eri taustoista tuleville opiskelijoille taataan yhdenvertainen mahdollisuus laadukkaaseen opetukseen ja ohjaukseen, tulee koulutussuunnitteluun käyttää paljon aikaa ja työpaikkaohjaajien toimenkuvaa säättää paljon.

Positiivista on uusien väylien kehittäminen henkilökuntaresurssin turvaamiseksi.

Haasteina vetovoiman lisääminen alalla, osaamisen varmistaminen, pääsyvaatimusten yhdenvertaisuus, koulutuksen joustavat ja silti laadukkaat toteuttamistavat, perehdyttäjien ja ohjaajien kompetenssien, määrän ja työn organisointi sekä turvallisen oppimisympäristön luominen.

Haapavirta Katri

Rikosseuraamuslaitos - Erityisohjaaja Katri Haapavirta, työpaikkaohjaaja,
Vaalán vankila